

nem, hogy sok a surlódási felület ma közöttünk, és ezt csak Chauvel humorérzéke és érezhető szimpátiája személyem iránt tudja enyhíteni.

MOL XIX-J-1-k 1. doboz 1/a (eredeti)

¹ Jean Chauvel francia diplomata, 1944-től az algíri KÜM főtiktára, 1945–1949 között a francia KÜM főtiktára, 1949-től Franciaország ENSZ-fődelegátusa. A november nyilvánvaló elírás december helyett.

² Dobi István kigazdapárti miniszter fia Nyugatra szökött és beállt a francia idegenlégióba. Károlyit a Külügyminisztérium felkérte, hogy próbálja őt visszahozni. A követségnek nem kevés fáradozással sikerült rávennie a francia hatóságokat, hogy Dobi fiát engedjék ki a nyugat-németországi légiós kiképzőtáborból, sőt kérték, hogy egy magyar diplomata menjen érte a francia övezetbe és kísérje haza Magyarországra, ami meg is történt.

³ A hibához szükség van bátorságra. (Értsd: aki hibákat követ el, legyen bátorsága azokat felismerni: francia.)

⁴ Diplomata-igazolvány (francia).

⁵ Az ember még kétségbe vonhatná az Önök instrukciójának komolyságát (francia).

⁶ Helyesen: kapni.

⁷ Kommunista szent szövetség.

⁸ „Keser-édes” (francia).

394. KÁROLYI MIHÁLY MOLNÁR ERIKHEZ

(Párizs, 1947. december 11.)

Tárgy: A franciaországi sztrájkok befejeződése és a belpolitikai helyzet

A franciaországi munkásság sztrájkja, amely közel egy hónapig tartott és amelyben szukcesszíve 3 millió francia munkás vett részt, december 10-én ért véget. A Szakszervezeti Szövetség (CGT) felhívására a még mindig sztrájkoló másfél millió munkás (főképpen bányászok, dokkerek, vas- és fémmunkások, építőiparosok, továbbá közüzemi munkások) ismét munkába lépett. A CGT kiáltványából kiderül, hogy bizonyos eredmények ellenére is, amelyeket a kormány a sztrájkolóknak adni kénytelen volt, kielégítetlen maradt a munkásságnak az a követelése, hogy a kormány biztosítsa a bérek és a fizetések vásárló erejének állandóságát. A kiáltványból és különösen Benoit Frachonnak a többségi (kommunista) csoport vezetőjének kijelentéséből világosan kitűnik, hogy ezen a ponton a munkásság és vezetői nem engednek és a küzdelmet csupán elhalasztják. A munkásság képviselői körében általában „taktikai visszavonulásról” beszélnek. Bizalmas információim szerint ezekben a körökben az a vélemény alakult ki, hogy februárra várható a jobb megélhetésért való küzdelem kiújulása. A februári hónap azért különösen kritikus, mert addigra a gabonakészletek annyira kimerülnek, hogy a kormány előreláthatólag kénytelen lesz a kenyéradagok leszállítását elrendelni.

Bár a munkásság követeléseinek fontos részét megvalósítani nem tudta, lényeges eredményeket is tudott kivinni a több mint 3 hétig tartó kemény és áldozatokkal teli harcokban: 1. havi 1500 frank segély minden dolgozónak; 2. a családi pótlékok 22%-os emelése; 3. a minimális bér jelentős felemelése december 1-jétől kezdve és 4. a sztrájkolók elleni megtorlások felfüggesztése. (A szabatázs címén letartóztatott munkások büntetlenségének biztosítását elérni nem sikerült.) A kormány emellett nyilatkozatot tett arra vonatkozólag, hogy a következő 6 hónapon belül gondoskodni fog az árak és a bérek közötti egyensúly helyreállításáról. Nyilván e pont körül fog a küzdelem a munkásság szervezetei és a kormány között a jövőben kitörni.

Baloldali körökben meglepéssel állapítják meg, hogy a Schuman-kormány főcélja: a szakszervezetek kettészakítása, nem sikerült. Bizalmas információim szerint azonban Jouhaux-nak, a CGT kisebbségi, szocialista vezetőjének sikerült a sztrájk folyamán a

maga külön organizációját a szakszervezeti szövetségen belül rejtetten kiépíteni és megszilárdítani.¹

Persze a szocialista akciónak megvannak a maga korlátai, és beavatott politikai körökben általános az a vélemény, hogy a fejlődés fő vesztese a szocialista párt lesz. Ezt az információt megerősítik a Le Havre-i vasárnapi községi választások eredményei is, Le Havre-ban ugyanis a kommunista párt 33%-ról 40%-ra emelte szavazatainak számát, az RPF és szövetségesei szintén 40%-ot kaptak, míg a szocialisták, radikálisok és az MRP, tehát a harmadik erő összesen 20%-ot kapott.

A sztrájk befejezését lehetővé tevő tárgyalások előtti napokban számos olyan esemény történt Franciaországban, amelyek részben a feszültség fokozódására, részben a kiegészítést létrehozni akaró erők aktivitására vetnek fényt. A szakszervezetek vezetősége, szocialisták és kommunisták együttesen felkeresték Vincent Auriol elnököt, és vele a sztrájkellenes törvények kihirdetésének elhalasztásáról, valamint a munkásság követeléseinek kielégítéséről tárgyaltak. A kihallgatásról nem sok szivárgott ki a nyilvánosság elé, de információim szerint e lépés jelentőségét nem szabad lebecsülni. Vasárnap viszont a kormány egy újabb erőszakos akciót indított, amikor megkezdte az északi bányavidéken a fegyveres erők operációit abból a célból, hogy a sztrájkórségeket a bányákból kiszorítsa. Az operációkban részt vettek idegenlégiós egységek is, akiket a múlt héten Marseilleben hajóztak ki, továbbá a Saar-vidékről átvezényelt megszálló csapatok, amelynek soraiban, információink szerint, németek is vannak. A fegyveres akciónak sikerült a bányákat biztosítani a kormány részére, azonban a bányászok ennek ellenére nem jelentkeztek munkára, és a harc döntetlennek mutatkozott, mikor megjött a munka felvételére fel szólító szakszervezeti utasítás.

Végül élénk fényt vet a francia sztrájkmozgalom nemzetközi kihatásaira, hogy Bidault és Foster Dulles Londonból a múlt héten átjöttek Párizsba az itteni politikai élet vezetőivel való tárgyalások lefolytatására, és eme tárgyalások kapcsán rámutattak arra, hogy a sztrájkok nemzetközi kihatása milyen mérvű.

Rá kell végül mutatni arra, hogy a szocialista párt soraiban a sztrájk befejezése előtti napokban bizonyos kisebb mérvű, de mégsem jelentéktelen bomlási folyamat indult meg: a baloldali elemek (Action Révolutionnaire) kiváltak a pártból, és információim szerint most trockista csoportok folytatnak tárgyalásokat. Azok a szocialista vagy párton kívüli munkásvezetők, akik viszont a CGT vezetőségén belül fordultak szembe a szocialista irányzattal, a kommunisták által vezetett többséghez csatlakoztak.

Figyelemreméltónak tartom végül [azt] is, hogy a CGT [a] munka megkezdését elrendelő kiáltványban köszönetét fejezi ki a lengyel, román, csehszlovák, bolgár és magyar szakszervezeti központnak, a sok egyesült államokbeli, angol és olasz szakszervezetnek, amelyek szolidaritásukról tettek tanúságot a francia dolgozók iránt.

A sztrájkolók elleni kormányakcióval párhuzamos idegenellenes agitációról egyidejűleg 157/pol. szám alatt jelentek.²

Az a konfliktus, amely a francia társadalmi és gazdasági életet ezekben a hetekben megrázta, természetesen súlyos kihatással lesz a francia gazdasági élet további fejlődésére is.

Bizalmas forrásból származó értesülesem szerint John Foster Dulles, aki azért jött Párizsba, hogy a francia politikai és gazdasági helyzetet tanulmányozza, rendkívül pesszista információt kapott a francia gazdasági helyzetet illetően. Értesülesem szerint maga Caffery amerikai nagykövet hívta fel figyelmét arra, hogy az elmúlt hetek eseményei folytán beállott kieséseket igen nehéz lehet behozni, és hogy ezáltal a Marshall-terv alapvető számításai rendültek meg. A behozatal, termelés és kivitel terén olyan nagy kiesések mutatkoznak (főképp a szén- és acélttermelésben, a vasiparban, a benzin- és gabo-

na-behozatalban stb.), hogy a francia gazdasági élet egyensúlyának helyreállításához már nem látszik elegendőnek az eredetileg tervbe vett amerikai segítség. Súlyos veszteséget okozott ezenfelül a francia államnak az állami üzemek jövedelmének és az adóbevételeknek rohamos visszaesése az elmúlt hetekben, ugyanakkor, amikor a részleges mozgósítás és a rendőri akció lényeges plusz kiadásokat okoztak. Ennek folytán az infláció növekedésével és az államháztartás helyzetének további romlásával kell számolni. Mindezen érvek hatása alatt Foster Dulles igen pesszimista hangulatban hagyta el értesüléseim szerint a francia fővárost.

Rendkívül jól informált párizsi angol újságírókörökből nyert információim szerint a francia helyzetet maga Monnet, a francia tervbizottság elnöke úgy itéli meg, hogy tartós szociális békére számítani nem lehet, mert nemcsak a munkástömegek jogos gazdasági elégedetlensége és a kommunista párt politikai iránya váltja ki azokat, hanem legalább ugyanolyan erős mértékben azok a tőkés körök és jobboldali elemek, amelyek oda hatnak, hogy egy belső megegyezés ne jöhessen létre. Ezek a körök Monnet szerint a kormányon belül, kívül egyaránt aktivitást fejtenek ki és aktivitásuk akkor sem fog megszűnni, ha netalán a világpolitikai feszültség enyhülnek. Monnet tehát maga is elsősorban a francia reakciós köröket teszi felelősség a nehézségekért.

PII. 283. f. 12/109. ó. e. (egykorú másolat, eredetije: MOL. XIX-J-1-k 7. doboz)

¹ A szakadásra, a Force Ouvrière különválására 1948 áprilisában került sor.

² L. e kötet 395. sz. levelét.

395. KÁROLYI MIHÁLY MOLNÁR ERIKHEZ

(Párizs, 1947. december 11.)

Tárgy: A Franciaországi Jugoszlávok Demokratikus Egyesületének feloszlata - Növekedő hangulat az idegenekkel szemben, a követség nehézségei

A Schuman-kormány uralomra jutása óta mindinkább tanújelét adta azon úgy kül-, mint belpolitikai téren megnyilvánuló politikájának, amely általában jellemzi a jobboldali diktatórikus hajlamú rezsimet. E politika keretébe tartozik - többek között - az orosz- és kommunistaellenes politikai irányvonal megerősödése, a szélsőséges nacionalista érzelmek felkorbácsolása, idegenellenes propaganda és intézkedések stb.

Előző jelentéseimben 135 és 145 pol.-1947. már beszámoltam Miniszter Úrnak a francia kormánynak az itteni szovjet-orosz állampolgárok ellen irányuló intézkedéseiről. Ugyanezen politikai irányba tartozik az a további intézkedés, amellyel a kormány a múlt héten feloszlatta a Franciaországi Jugoszlávok Demokratikus Egyesületét. Két éve működött az egyesület kulturális céllal az itteni és más hasonló egyesületek (magyar, csehszlovák stb.) mintájára. Alapszabályai azonban még nem voltak hatóságilag jóváhagyva. Az itteni jugoszláv követség köreiből vett bizalmas értesülésem szerint a francia hatóságok intézkedése nem lett oly provokatív formában végrehajtva, mint a szovjet-orosz viszonylatban. Mindössze annyi történt, hogy az egyesület alapszabályait nem hagyták jóvá az illetékes hatóságok. Az egyesület tagjaival és nehézségeivel [sic!] - talán vezetőségével] szemben semmiféle intézkedést nem foganatosítottak. A jobboldali sajtó volt az, amely felfújta a dolgot és úgy állította be, mintha tényleges felosz[la]tásról lett volna szó.

Fenti intézkedéseken kívül tény az, hogy nap nap után ismétlődnek francia részről olyan hivatalos és félhivatalos megnyilatkozások, újságcikkek és minden irányú propa-